

VLAAMSE PROFESSOR REALISEERT BELANGRIJKE DOORBRAAK IN ONDERZOEK NAAR ALS EN FTD

"Grote stap vooruit naar behandeling"

JACKSONVILLE - De Vlaamse professor Roos Rademakers (33) heeft in haar labo in het Amerikaanse Florida een belangrijke doorbraak gerealiseerd in het onderzoek naar zowel de spierziekte ALS als FTD, een vorm van dementie. "We hebben een genetische mutatie ontdekt, die de belangrijkste oorzaak is voor de erfelijke varianten van beide ziekten. Dit is een grote stap vooruit in het wereldwijd onderzoek naar de behandeling ervan", vertelt ze.

Roos Rademakers (foto), dochter van voormalig tv-maker en kunstenaar Jef Rademakers, staat sinds 2007 aan het hoofd van een onderzoekslabo in de Mayo Clinic Florida in het Amerikaanse Jacksonville. Verschillende researchteams in de wereld, waaronder het team van professor Rademakers, voeren al jaren onderzoek naar de dodelijke spierziekte amyotrofe laterale sclerose (ALS) en frontotemporale dementie (FTD).

"Zowel bij ALS als FTD sterven zenuwcellen in de hersenen en het ruggenmerg af", legt Rademakers uit. "Bij ALS-patiënten gaan de spieren onvoldoende of niet meer functioneren. FTD is een vorm van dementie die start met gedrags- en persoonlijkheidsproblemen. In tegenstelling tot Alzheimer treden de geheugenproblemen pas later op. De patiënten zijn ook veel jonger, doorgaans 50 tot 60 jaar."

Mutatie

Na vier jaar realiseerde het labo van Rademakers, ongeveer gelijktijdig met een onderzoeksteam uit Washington, een grote doorbraak. "Wij hebben een nieuwe genetische mutatie ontdekt, die de belangrijkste oorzaak is van erfelijke vormen van zowel ALS als FTD. Deze mutatie verklaart de ziekte in meer dan 20 procent van familiale ALS-patiënten en voor meer dan 10 procent van alle familiale FTD-patiënten. Ook voor 3 tot 4 procent van de niet erfelijke vormen, blijkt deze mutatie de oorzaak te zijn."

Chromosoom

"Wat we concreet hebben ontdekt is dat een klein stukje DNA, gelegen op het chromosoom 9, bij een gezond persoon twee tot twintig

keer herhaald wordt. Bij ALS- en FTD-patiënten komt datzelfde stukje DNA honderd tot duizend keer voor. We begrijpen nu beter wat er misgaat en waarom de zenuwcellen in het ruggenmerg en de hersenen afsterven. Het is wel nog niet duidelijk waarom dezelfde mutatie twee verschillende ziektes veroorzaakt. Daarnaast moeten we ook verder onderzoeken waarom de ene patiënt ziek wordt op zijn dertigste en de andere pas op z'n zeventigste."

Behandeling

Toch is de ontdekking al een grote stap vooruit. "Met wat we nu weten, kunnen onderzoeksteams uit de hele wereld op zoek naar een concrete behandeling voor beide ziektes. Hopelijk kan het in de toekomst leiden tot de ontwikkeling van preventieve of vertragende therapieën."

Hanne DE BELIE

Foto
Michael
LEGRAND

